

חינוך למורשת ישראל, ציונות ותולדות המדינה	9.15
תרבות יהודית-ישראלית	9.15-5

1. כללי

החל משנת הלימודים התשע"ז נלמד במערכת החינוך הממלכתית, בכיתות א-ט, המקצוע תרבות יהודית-ישראלית. תחום דעת זה נועד לחזק ולהעמיק את הזהות היהודית-ציונית-ישראלית של תלמידי מערכת החינוך הממלכתית, את הידע שלהם ואת תחושת השייכות שלהם וכן את אחריותם ומחויבותם לעם, למורשת ולתרבות היהודית-ישראלית. המקצוע מבקש להפגיש את התלמידים עם היצירה היהודית לדורותיה, עם הערכים היסודיים המגולמים בה ועם ביטויים חווייתיים ומעשיים של ערכים אלה באורח החיים היהודי והישראלי.

בבסיס הוראת המקצוע עומד הרצון לחשוף את הלומדים ליהדות משמעותית, רבת-פנים ולוונטית לחייהם כאן ועכשיו בתוך הקשר ישראלי רחב, וכן לתת בידיהם ידע נרחב ומעמיק, חוויות מעשירות וכלים מגוונים וחדשניים לשם פיתוח אישיותם וזהותם כיהודים, כישראלים וכבני-אדם. פרטים נוספים על המקצוע החדש, מטרותיו ועקרונותיו מפורסמים באתר המקצוע **תרבות יהודית-ישראלית**.

2. תכנית הלימודים – רציונל, מבנה וערכים

2.1 תכנית הלימודים

תכנית הלימודים בתרבות יהודית-ישראלית כוללת היכרות עם ארון הספרים היהודי בכמה מעגלים, על פי ערכים מובילים מרכזיים בכל שנה. הערכים מתייחסים למעגלים השונים:

מעגל היחיד – ערך כבוד האדם והחיים כערך עליון וסוגיות קיומיות הנוגעות לעולמו של היחיד;

מעגל המשפחה – חשיבותו של התא המשפחתי וחשיבות הקשר בין הילד לבין הוריו;

מעגל הקהילה – תשתית לטיפול של ערכים שבהם דאגה לכלל, נתינה וערבות הדדית;

מעגל מדינת ישראל – היכרות עם היצירה וההגות הציונית והעמקה בתוכניהן, חיזוק וטיפול הקשר והשייכות למדינת ישראל ולארץ ישראל, הכרה בכבודן ובזכויותיהן של קהילות שונות;

מעגל העם היהודי בתפוצות – שימור הקשר עם יהודי העולם וחיזוק הזיקה לתרבות היהודית במהלך ההיסטוריה;

מעגל האנושות – ערכי האדם באשר הוא והיחס הראוי שיש להעניק לזולת תוך שימת דגש על הגר והשונה.

בבסיס תכנית הלימודים בכל שכבת גיל עומדים ערכים מובילים, והיא מאורגנת סביב שלושה מוקדי תוכן החוזרים מדי שנה בצורה ספיראלית, תוך יצירת רצף פדגוגי מכיתה א ועד כיתה ט:

א. יוצרים ויצירות בארון הספרים היהודי-ישראלי

ב. סוגיות רלוונטיות מעולמם של התלמידים במעגלי חיים וחברה ג. לוח השנה היהודי-ישראלי.

אפשר לעיין בתכנית הלימודים ולהעמיק בתכניה **באתר המקצוע**.

2.2 שעות ההוראה

על פי מארז מתנ"ה לשנת התשע"ח יש להקדיש ללימודי המקצוע את שעות ההוראה האלה:

בבית הספר היסודי – 5 שעות במהלך ארבע שכבות גיל, בכיתות ג-ו.

בחטיבות הביניים – 5 שעות במהלך שלוש שכבות גיל, בכיתות ז-ט, כאשר כל שתי כיתות ז מקבלות שעה תוספתית להוראת נושא בת/בר מצווה.

3. הכשרת מורים להוראת המקצוע

המקצוע יילמד על ידי מורים מצוות בית הספר בלבד.

כדי לאפשר התמקצעות והעצמה של המורים המלמדים, נפתחו ברחבי הארץ שלל מסלולים להרחבת הסמכה ולתואר שני המותאמים לתחום הדעת.

מומלץ כי בית הספר ישלח מורה או שניים לאחד ממסלולי ההכשרה.

בנוסף לסיוע בשכר הלימוד שלו זכאי כל מורה על-פי תקנות המשרד, תוענק מלגת קיום חד-פעמית לכל מורה שיבחר באחד המסלולים.

מידע על מסלולי ההכשרה מצוי **באתר המקצוע**.

במהלך שנת הלימודים תתקיימה השתלמויות מגוונות שתיתנה מענה ותמיכה למורים המלמדים את המקצוע ברחבי הארץ. פרטים על ההשתלמויות מצויים **באתר המקצוע**.

4. חומרי למידה והוראה

באתר המקצוע, תחת הלשונית "חומרי למידה והעשרה", אפשר למצוא את כל הטקסטים המצויים בתכנית הלימודים, את מתווי ההוראה ואת מערכי השיעור המומלצים לשכבות הגיל השונות.

בנוסף לכך, **אתר מלווה חדשני** למקצוע מצוי בשלבי פיתוח. באתר אפשר למצוא יחידות לימוד מתוקשבות על טקסטים נבחרים, הכוללות עזרים למורה להוראת התכנים.

5. ספרי לימוד

מידע על ספרי הלימוד החדשים המאושרים להוראת המקצוע והנחיות ברורות לשימוש בהם מצויים **באתר**.

6. סל פעילויות חווייתיות מסובסד

לצד תכנית הלימודים של מקצוע תרבות יהודית-ישראלית מוצע להעשיר ולהשלים את הוראת המקצוע בדרך של לימוד חווייתי. לבתי הספר מוצע סל פעילויות מסובסד בסך 20-30 ש"ח לתלמיד לשם השתתפות בשתי פעילויות בכל שנת לימודים. מידע נוסף על הפעילויות המצויות בסל אפשר למצוא **באתר**.

7. הדרכת הצוות המקצועי

צוות הדרכה מקצועי עומד לרשות בתי הספר והמורים לשם סיוע בהטמעת המקצוע החדש. פרטים על הצוות מצויים **באתר**.

לפרטים נוספים אפשר לפנות אל מר יובל סרי, המפקח על תחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית, דוא"ל yuvals@education.gov.il,

בניין לב רם, רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים, חדר 302.

אתר המקצוע

אתר המפמ"ר